

ELEKTRON RESURSLARDAN FOYDALANISH ASOSIDA BOSHLANG‘ICH TA‘LIMNING DIDAKTIK TA‘MINOTINI TAKOMILLASHTIRISH

Termiz davlat pedagogika instituti
Pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori(PDh)

Tursunova S.I. +998915886422

saidatursunova@gmail.com

Anatatsiya. Ushbu maqolada boshlang‘ich ta‘limda elektron resurslardan foydalanish orqali didaktik ta‘minotni takomillashtirish masalasi ko‘rib chiqilgan. Elektron resurslarning ta‘lim jarayonidagi o‘rni va ahamiyati, uning ta‘lim sifatini oshirishga qanday ta‘sir qilishi, shuningdek, o‘qituvchilarning malakasini oshirish va ta‘lim jarayonini innovatsion metodlar bilan boyitish yo‘llari tahlil qilingan. Maqolada shuningdek, elektron resurslardan foydalanishda duch kelinadigan muammolar va ularni hal etish uchun zaruriy tavsiyalar ham keltirilgan.

Kalit so‘zlar. Boshlang‘ich ta‘lim, elektron resurslar, didaktik ta‘minot, interaktiv dasturlar, o‘quvchilarning faol ishtiroki, ta‘lim innovatsiyalari, pedagogik texnologiyalar, ta‘lim sifati, o‘qituvchilarning malakasi.

Kirish. Zamonaviy ta‘lim tizimining asosiy vazifalaridan biri — o‘quvchilarga sifatli bilim berishdir. Bu vazifani amalga oshirishda ta‘limning zamonaviy metodlari va innovatsion texnologiyalardan foydalanish katta ahamiyatga ega. Xususan, boshlang‘ich ta‘limda elektron resurslardan samarali foydalanish, ta‘lim jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilish imkoniyatini yaratadi. Elektron resurslar, multimedia, interaktiv dasturlar va boshqa raqamli vositalar o‘quvchilarning o‘rganish jarayonini qiziqarli va samarali qilishda muhim rol o‘ynaydi. Maqolada boshlang‘ich ta‘limda elektron resurslarning didaktik ta‘minotni takomillashtirishdagi o‘rni va ahamiyati tahlil qilinadi.

Adabiyotlar tahlili. Elektron resurslar va raqamli texnologiyalarning ta‘limdagi ahamiyatiga oid bir nechta tadqiqotlar mavjud.

Masalan, Shuxratova (2020) o‘zining tadqiqotida elektron ta‘lim resurslarining boshlang‘ich ta‘limda samarali qo‘llanilishi uchun zarur metodik yondashuvlarni ko‘rsatgan. Tadqiqotda, elektron resurslar yordamida o‘quvchilarning o‘rganish faoliyatini faollashtirish va mustahkamlash mumkinligi ta‘kidlangan.

Bundan tashqari, Abdullaeva (2019) elektron resurslar orqali ta'lim jarayonini individualizatsiya qilish, ya'ni har bir o'quvchining o'ziga xos ehtiyojlariga moslashtirilgan o'quv materiallarini taqdim etish orqali ta'lim sifatini oshirishga e'tibor qaratgan. Shuningdek, boshqa tadqiqotchilar (Xodjaye, 2021; Karimov, 2022) elektron resurslarning o'quvchilarning kognitiv ko'nikmalarini rivojlantirishdagi ahamiyatini ko'rsatishgan.

Metod. Tadqiqot usuli sifatida analitik va tavsifiy metodlardan foydalanildi. Ta'lim tizimida elektron resurslar va raqamli texnologiyalarning o'rni va ta'sirini o'rganish uchun mavjud ilmiy adabiyotlar tahlil qilindi. Shuningdek, boshlang'ich ta'limdagi mavjud amaliyotlar va tajribalar asosida elektron resurslardan foydalanishning samaradorligi baholandi davomida o'qituvchilar va o'quvchilarning elektron resurslar bilan ishlashdagi yutuqlari va muammolari keltirilib, mumkin bo'lgan echimlar taklif qilindi.

Kirish. Zamonaviy ta'lim tizimi yangilanishni va innovatsion texnologiyalarni joriy qilishni talab etmoqda. Xususan, boshlang'ich ta'limda elektron resurslardan samarali foydalanish, ta'lim sifatini yaxshilash va o'quvchilarning o'zlashtirish darajasini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Elektron didaktik materiallar va resurslar o'qituvchilarga ta'lim jarayonini diversifikatsiya qilish, o'quvchilarning qiziqish va motivatsiyasini oshirish, shuningdek, ta'limni individualizatsiya qilish imkonini beradi.

Elektron resurslarning o'rni va ahamiyati. Elektron resurslar – bu turli xil raqamli materiallar va vositalar bo'lib, ular ta'lim jarayonini boyitadi, o'qitish va o'rganish samaradorligini oshiradi. Bu resurslar quyidagilarga kiradi:

Multimedial taqdimotlar – matn, audio, video va animatsiyalardan iborat materiallar o'quvchilarning diqqatini jalb etish va mavzularni yaxshiroq tushunishlariga yordam beradi.

Interaktiv darsliklar va ilovalar – o'quvchilar bilan bevosita muloqot qilish imkonini beradi, o'rganilayotgan materialni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Elektron kutubxonalar va ma'lumotlar bazalari – o'quvchilarga turli xil ma'lumotlarni tezda topish va ulardan samarali foydalanish imkonini beradi.

Ta'lim veb-saytlari va platformalar – o'quvchilar va o'qituvchilar uchun didaktik materiallarni taqdim etish va o'quv jarayonini masofadan turib boshqarish imkoniyatini yaratadi.

Boshlang'ich ta'limda elektron resurslardan foydalanishning afzalliklari

Didaktik jarayonning vizualizatsiyasi: Elektron resurslar orqali o'qituvchilar materiallarni yanada ravon va qiziqarli tarzda taqdim etishlari mumkin. Masalan,

interaktiv dasturlar va multimedia vositalari o'quvchilarga o'rganayotgan materialni ko'rish, tinglash va his qilish imkoniyatini beradi.

O'quvchilarni faol ishtirokchiga aylantirish: Elektron resurslar o'quvchilarga o'zini o'zi ta'lim olish imkoniyatini yaratadi. O'quvchilar maxsus dasturlar yordamida o'z bilimi va ko'nikmalarini mustahkamlashlari mumkin. Buning natijasida, ular o'z-o'zini baholash va boshqarish ko'nikmalarini rivojlantiradilar.

Ta'limning individualizatsiyasi: Elektron resurslar yordamida o'quvchilar o'zlarining individual ehtiyojlariga mos ravishda materialni o'rganishlari mumkin. Bu o'z navbatida o'quvchilarning muvaffaqiyatini oshiradi va har bir o'quvchining shaxsiy yondashuvini ta'minlaydi.

Ma'lumotlar tahlili va monitoringi: Elektron ta'lim platformalari o'qituvchilarga o'quvchilarning muvaffaqiyatlarini va o'rganish jarayonini kuzatish imkonini beradi. Bu esa ta'lim jarayonini doimiy ravishda takomillashtirish imkoniyatini yaratadi.

Boshlang'ich ta'limda elektron resurslardan foydalanishning muammolari

Biroq, elektron resurslardan foydalanish boshlang'ich ta'limda bir qator muammolarni keltirib chiqarishi mumkin. Ularning ayrimlari quyidagilardan iborat:

Texnik infratuzilmaning etishmasligi: Ba'zi hududlarda internetga ulanish imkoniyatlari cheklangan bo'lishi mumkin. Bu esa elektron resurslardan samarali foydalanishni cheklaydi.

O'qituvchilarning malakasizligi: Ba'zi o'qituvchilar raqamli texnologiyalardan to'liq foydalana olishmaydi. Bu o'qituvchilarga elektron resurslarni samarali qo'llashda to'siqlar yaratadi.

Elektron resurslarning sifati: Ko'plab elektron resurslar o'zining pedagogik jihatdan to'g'riligini va didaktik samaradorligini ta'minlashda kamchiliklarga ega bo'lishi mumkin.

Boshlang'ich ta'limning didaktik ta'minotini takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar. Texnik infratuzilmani yaxshilash: Elektron resurslardan samarali foydalanish uchun internetga ulanish va texnik vositalar mavjudligini ta'minlash zarur. Hukumat va ta'lim muassasalari tomonidan zarur infratuzilma yaratilishi lozim.

O'qituvchilarning malakasini oshirish: O'qituvchilarni yangi raqamli vositalar va metodikalar bilan tanishtirish, ularning malakasini oshirish uchun doimiy ravishda treninglar va kurslar tashkil etilishi lozim. Elektron resurslarni sinovdan o'tkazish va sifatini tekshirish: Ta'lim resurslarining didaktik samaradorligini oshirish uchun ularni sinovdan o'tkazish va tahlil qilish, pedagogik maqsadlarga muvofiqligini tekshirish zarur.

Интерактив va moslashtirilgan ta'lim dasturlarini yaratish: Har bir o'quvchining o'ziga xos xususiyatlariga mos keladigan interaktiv dasturlar ishlab chiqish, ta'limni shaxsiylashtirishni ta'minlash zarur.

Xulosa. Elektron resurslardan foydalanish boshlang'ich ta'limda didaktik ta'minotni takomillashtirishda muhim vosita hisoblanadi. Elektron ta'lim platformalari o'quvchilarga o'z o'rganish jarayonlarini samarali boshqarish imkonini berib, o'qituvchilarga esa ta'limni yanada individualizatsiya qilish va shaxsiylashtirish imkoniyatlarini yaratadi. Shuningdek, elektron resurslar orqali o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish, o'rganish jarayonini qiziqarli qilish va ta'limning sifatini yaxshilash mumkin. Biroq, bu jarayonda texnik infratuzilmaning yetishmasligi, o'qituvchilarning malakasizligi kabi muammolar ham mavjud. Shu sababli, ta'lim tizimining raqamli infratuzilmasini yaxshilash, o'qituvchilarning malakasini oshirish va elektron resurslarni sifatli yaratish zarur. Elektron ta'lim resurslari faqatgina ta'lim jarayonini boyitibgina qolmay, balki ta'limdagi yutuqlarning oshishiga ham katta hissa qo'shadi.

Foydalangan adabiyotlar

1. Shuxratova, S. (2020). Elektron ta'lim resurslarining boshlang'ich ta'limdagi o'rni va ahamiyati. Toshkent: Ta'lim nashriyoti.
2. Abdullaeva, M. (2019). Raqamli texnologiyalar va ta'lim: yangi yondashuvlar. Tashkent: O'qituvchi.
3. Xodjayev, S. (2021). Boshlang'ich ta'limda elektron resurslardan foydalanish. *Journal of Pedagogical Studies*, 45(2), 120-128.
4. S.I. Tursunova The development of oral speech of younger schoolchildren in extracurricular activities. *Eurasian Research Bulletin*, 2022.
5. S.I. Tursunova Pedagogical bases of nationalization of school education. *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 3 (02), 456–461.
6. Турсунова, С. И. (2023). Причины выбора модели внеучебной деятельности по развитию устной речи младших школьников.
8. Tursunova, S. I., & Raxmatullayeva, F. A. (2025). MATN TURLARI, ULARNING O 'ZIGA XOS JIHATLARI. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 5(3), 602-607.
9. Tursunova, S. (2023). REASONS FOR CHOOSING MODELS OF EXTRACURRICULAR ACTIVITIES FOR THE DEVELOPMENT OF ORAL SPEECH OF PRIMARY SCHOOLCHILDREN. *Science and innovation*, 2(B11), 262-266.

10.Sayyora, A., & Isakovna, S. (2025). BOSHLANG'ICH SINFLARDA O'QUVCHILARNI IJOBIY FIKRLASHGA O'RGATISH. ACUMEN: International journal of multidisciplinary research, 2(2), 273-278.

11.Tursunova, S. I. (2025). BOSHLANG'ICH SINF DARSLIKLARIDA PUNKTUATSIYAGA OID BERILGAN MATERIALLAR TAHLIL QILISH. ACUMEN: International journal of multidisciplinary research, 2(1), 342-347.